

živila — Burom?! Angleške vesti poročajo zopet, da je bila pri Haartebestfonteinu huda bitka, ne pravijo pa, s kakim vspehom. To se pravi, da so bili Angleži skoro gotovo zopet tepeni, ker bi se bili sicer, po svoji navadi, gotovo pobahali, kako da so Bure zapodili v beg.

Obrtnija.

Bokal ali liter.

Kdor je živel v onih časih, ko se je nova mera in vaga javno upeljala, videl je, kako so kramarji svoje „firkle“ pobili in poskrili! Zakaj? Prelivali in merili so tako dolgo, da so iztaknili, da natočijo iz 5 bokalov nekaj več ko 7 litrov. In akoravno so bokal po 24 kr., liter pa po 20 kr. predajali, so imeli še vender pri vsakem litru 6 kr. več dobička. Zato pa se ti preklicani „firkli“ sedaj le še kje na podstrešju sušijo in pokorijo zato, ker so krčmarjem preveč škode, a veselim pivcem preobilo dobička delili. In ti uboga, skrbna kmetica, zakaj tudi ti nisi tedaj s premetenim krčmarjem potegnila in zamenila novo mero za staro pri svoji prodaji? Znabiti se ti je smilila posoda? Toda naslednji računi bodo ti pokazali, kako grozno škodo ti vsled tega že od l. 1877. trpiš že samo pri prodaji mleka in gotovo boš razbila svoje bokale. En bokal je 1.41 litra; 40 bokalov ali 1 vedro je okroglih 57 litrov. Za 40 bokalov mleka bi se dobilo 9 kron 12 vin., torej ima prodajalka mleka pri 40 bokalih ali pri enem vedru 56 kr. zgube. Ako pomislimo, da je na pr. v Celju 7000 prebivalcev, ter da vsak povprečno na dan pol litra mleka porabi, ni veliko računjeno, ako se upoštevajo razna močnata jedila in prihajajoči tujci, tedaj se ga na dan porabi 3500 litrov, ali pa blizu 62 vedrov. Kakor pa nam zgoraj naveden račun kaže, je pri vedru 56 kr. zgube, torej na dan 61×56 kr. ali 44 gld. 72 kr. in na leto 16.322 gld. 80 kr. Ta čudno velik znesek uboge mlekarice vsako leto našim meščanom popuste! Ko bi se bil ta znesek vsako leto sproti nalagal v posojilnico na obresti po 4 odstotke, narastel bi že bil do danes, torej v teku samo 20 let za Celje na ogromno število pol milijona gld. S tem zneskom bi ne bili le samo zamogli „Narodni dom“ v Celju postaviti, ampak postavili bi si še lahko tudi novo okoliško šolo, ki namerava neki 40.000 gld. stati. To velja za malo mesto Celje, da ne govorim o drugih! Znabiti pa bi znal kdo dvomiti o istinitosti teh računov? A če so postavki (kar so) neovrgljivi, gotovo ni dvomiti več o sklepu računa.

Iz tega se pa tudi vidi, kako grozno se še mi pogrešamo v narodni ekonomiji, ker se ne oziramo dovolj na neovrgljive posledice računskih resnic. Taki in jednaki računi naj bi bili pri kmetijskih zborovanjih na dnevnem redu razprav, kajti oni nas uče umno in varčno gospodariti.

Ni pa samo ta zguba, da se mleko posebno v mestih, ki leže v slovenskem ozemlju, kjer se kmet

okoličan le malo briga za svoj napredek, a Nemci ga radi pustijo pri starem kopitu — da se še mleko sedaj prodaja bokal po 10 kr. je še tu druga in večja izguba v tem, da bo ta cena tako dolgo ostala, dokler se ne poprimemo nove postavne mere. Med tem, ko je na pr. v Gradcu l mleka po 10 kr., ne pride nobenemu na um zahtevati za „firkel“ 12, 13 kr. In vender se je od lanskega leta, ko so po raznih tovarnah delavci štrajkali, vse blago, nekatero za 30 odstotkov in še več podražilo, tako da mora kmet vse dražje kupovati kakor včasih, ostala je naša mlekarica pri svojem bokalu. Kam kmet jadra, kazal nam je račun. A kolike izgube ima pa naš kmet proti graškemu okoličanu, se razvidi, ko bi bilo mleko po 10 kr. liter, tedaj bi Celje namesto sedaj 2480 bokalov po 10 kr. kar je 3500 litrov po 10 kr. moralo namesto 90.520 gld. 127.750 gld. plačati, kar je torej letnega razločka 37.230 gld. To so zneski, za katere se živa duša ne zmeni, a vsled tega tudi kmet vedno bolj in bolj hira.

Dragi rojaki, kateri stanujete v obližju mest, ali pa tudi po mestih, premislite malo te številke in sprevideli boste, kolika škoda se godi ubogim okoličanom že vsled tega na videz tako malega razločka med staro in novo mero.

Če pomislite, da se ta krivica godi le zgolj slovenskim še nezavednim kmetom, poravnajte jo s tem, da ne boste pustili več v mesto s starim, ne več veljavnim „firklom“ mleko nositi in ga tako nezakonito prodajati. S tem si boste gotovo okoličane na svojo stran pridobili kakor tudi s tem, da ga boste malo bolj izobraževali v gospodarskih stvareh. Kaj nam pomagajo vse tiste, sicer drugače tudi dobre veselice in predstave, ako pa pustimo okolico mest in vse njene prebivalce v temoti nevednosti!

Po deželi se snujejo povsod kmečka bralna društva v povzdigo siromašnega ljudstva in pa kmetije, le po okolicah mest, kjer bi moglo kmetijstvo vsled višjih tirjatev od strani inteligence, bivajoče v mestih, in kjer bi se jim lahko najbolj pomagalo, nimajo zanj dovolj srca glede izobrazbe in boljše bodočnosti. Zdi se mi, da se pozabi v veselem hrupu na najvažnejši fakt, na katerega se znamo jedenkrat prepozno ozirati.

Skrajni čas je torej, da se pomisli tudi na kmeta, ter da se ustanovijo v okolicah mest „Kmetijske bralne in mlekarske družbe“.

Obrtnijske raznoterosti.

IV. vinski trg v Gradcu. Mestna občina Gradec priredi od 11. do 14. aprila t. l. vinski trg, ki bo v mestnih prostorih, Keplerstrasse 104. Na ta vinski trg, ki je združen s poskušnjo vin, se zlasti opozarjajo oni, ki kupujejo štajerska vina, kakor vinski trgovci in gostilničarji, ker bodo tukaj gotovo najboljša štajerska vina na prodaj razpostavljena. Natančnejši spored trga se lahko izve v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.